

Tyresö kommuns riktlinjer för när förtroendevalda och anställda erbjuds förmåner av utomstående

Bakgrund

Offentlig förvaltning arbetar på medborgarnas uppdrag. Vi som är verksamma i den har ett särskilt ansvar mot medborgarna att bekämpa mutor och bestickning samt att i övrigt upprätthålla kraven på saklighet och opartiskhet. På det sättet rubbas inte medborgarnas förtroende och rättssamhället försvaras och stärks. Detta lägger ett stort ansvar på var och en av oss.

Inom kommunen handlägger vi ärenden och sköter andra uppgifter som har stor betydelse för enskilda människor eller företag. En grundförutsättning är att vi aldrig agerar på ett sådant sätt att förtroendet för myndigheters, styrelser, nämnders eller förvaltningarnas saklighet eller opartiskhet kan rubbas.

Vad säger lagen?

Lagregler om mutor och bestickning finns i brottsbalken. De omfattar alla arbetstagare, oavsett om de är anställda i offentlig eller privat tjänst och oberoende av befattning eller anställningsform. Reglerna omfattar även förtroendevalda.

Mutbrott begås när en arbetstagare eller uppdragstagare för sin egen eller för någon annans räkning tar emot en muta eller annan otillbörlig belöning för sin tjänsteutövning. Att begära en muta eller låta sig bli utlovad en muta är också mutbrott. Något orsakssammanhang behöver inte finnas mellan förmånen och det sätt på vilket arbetstagaren utför sitt arbete.
(20 kap. 2§ brottsbalken)

Bestickning är att lämna, utlova eller erbjuda en otillbörlig belöning till arbets- eller uppdragstagare. Att acceptera en begäran från en tjänsteman eller förtroendevald om att få en otillbörlig förmån är också bestickning.
(17 kap. 7§ brottsbalken)

Gränsen mellan ”tillbörlig” och ”otillbörlig” belöning är flytande och kan växla från tid till annan liksom mellan olika verksamhetsområden. Det framgår dock tydligt att

domstolarna ställer särskilt höga krav på anställda inom offentlig sektor.

En belöning kan vara otillbörlig även om den inte ges för att mottagaren ska handla på ett visst sätt. Den som är offentliganställd bör betrakta varje förmån som otillbörlig om den kan misstänkas påverka tjänsteutövningen.

Riktlinjer

Måltider

Om vi låter oss bjudas på måltider ska det finnas ett naturligt samband med uppdraget/arbetet och vara av typen normal arbetslunch eller liknande. Måltider i sig ska inte vara det huvudsakliga skälet till att man träffas och de får inte vara fler än ett fåtal från ett och samma företag sett över en ettårsperiod.

Visning av projekt, projekturer

Om ett företag vill visa ett i sammanhanget relevant projekt och bjuda på en enklare måltid är detta normalt tillåtet.

Kundträffar

Om ett företag som kommunen handlar med bjuder på en kundträff är det normalt tillåtet att delta om syftet med träffen är att utbyta information. Om det vid träffen förekommer viss underhållning och bjuds på enklare förtäring är det i regel godtagbart. Det är dock viktigt att huvudsyftet är just informationsutbyte, inte nöje.

Studieresor, konferenser

Flera rättsfall finns som handlar om konferenser där nöjesinslagen har ifrågasatts överväga nyttoinsatserna. Ett riktmärke är här att det bör vara minst sex timmars arbete per dag. Det ska alltid finnas en konferensplan, en dagordning som tydligt visar detta.

Gåvor

I princip ska man inte ta emot gåvor. I samband med högtidsdagar och jul kan gåvor i viss utsträckning accepteras. Gåvorna bör dock inte vara värda mer än 2% av prisbasbeloppet när det gäller 50 och 60 årsdagar. Julklappar till ett värde av högst 1% av prisbasbeloppet kan godtas under förutsättning att de ges till en förvaltning eller annan enhet och inte till en enskild person. Accepterbara gåvor ska därför delas ut eller ordnas så att dessa kommer till godo för

samtliga på enheten. Förutsättningen är vidare att det har varit ett affärsförhållande eller en relation mellan givaren och mottagaren som pågått en längre tid.

Rena penninggåvor kan aldrig tas emot även om det rör sig om små belopp.

Gåvor och andra förmåner från vårdtagare

Anställda inom vårdområdet kan bli särskilt utsatta för att vårdtagaren vill ge belöning för ett gott utfört arbete. På detta område gäller nolltolerans. För att upprätthålla kravet på lika vård och lika bemötande inom omsorgen, måste personalen omedelbart säga ifrån vid sådana tillfällen. Det är inte heller godtagbart att en vårdtagare testamenterar egendom till anställda. Om en vårdare får veta att en vårdtagare tänker testamentera egendom till honom eller henne så skall vårdaren omedelbart klargöra för testatorn (vårdtagaren) att han eller hon inte får ta emot förordnandet. Det anställda bör avhålla sig från varje handlande som av testatorn kan uppfattas som ett samtycke till förordnandet.

Rabatter, lån

Rabatter och liknande erbjudanden som inte riktar sig till alla anställda i kommunen ska man tacka nej till.

Fritidsaktiviteter

Det kan förekomma att anställda eller förtroendevalda i kommunen får erbjudanden i tjänsten om att fritt eller till subventionerat pris delta i olika evenemang på fritiden. Det kan vara fråga om att resa, att låna en sportstuga/segelbåt eller om aktiviteter typ golftävlingar. Detta ska man alltid tacka nej till när det finns en arbetsrelation.

Ansvar

Den anställda/ förtroendevalde ska

- sätta sig in i och följa lagar och riktlinjer som gäller
- aktivt medverka till och delta i diskussioner med kollegor och chefer för att tillämpningen av regler och riktlinjer på arbetsplatsen uppfyller högt ställda etiska krav
- alltid informera närmaste chef eller annan lämplig överordnad om man i sitt arbete blir utsatt för försök till påverkan
- vid hot och annan otillbörlig påverkan tillämpa nolltolerans, påverkan i form av hot ska alltid polisanmälas och all otillbörlig påverkan ska rapporteras till närmaste chef

Chefen/nämndordföranden ska

- informera om lagar och regler som gäller
- se till att diskussioner förs på arbetsplatsen om hur lagar och regler ska tillämpas just där

Du är alltid välkommen att vända dig till personalkontoret eller kommunjuristen för ytterligare information och råd.

Beslutat av kommunstyrelsen 2011-03-29 § 54